

POSUDEK

oponentky na bakalářskou práci

Jméno a příjmení: Hana Hříbalová

Téma práce: Hodnocení klimatu třídy a vlastní pozice ve třídě

Autorka, Hana Hříbalová, se ve své bakalářské práci rozhodla zaměřit na problematiku sociálního klimatu školní třídy a vrstevnických vztahů v ní. Autorka se rozhodla sledovat vývoj dvou třídních kolektivů ve dvou časových bodech, což jí umožnilo zachytit vývoj v obou třídách s časovým odstupem. Klima školní třídy je jedním z faktorů, které ovlivňují školní motivaci a do jisté míry i školní výkon žáků. Jeho dílčí diagnostika v konkrétních třídách je pro učitele užitečným a podstatným nástrojem pro práci s třídou. Výzkum vztahující se k třídnímu klimatu se zároveň jeví jako bezesporu žádoucí.

Bakalářská práce je strukturována do teoretické a praktické části. Teoretickou část tvoří čtyři hlavní kapitoly. V první z nich autorka vymezuje pojem klimatu třídy a jeho složek. V další se podrobněji zaměřuje na školní třídu z hlediska její vztahové struktury a koheze. Ve třetí kapitole autorka zmiňuje otázku sociokulturního prostředí z hlediska vývoje žáků a ve čtvrté se dotýká významu učitele a jeho roli ve výchově a socializaci žáků.

Praktická část sestává z výzkumné sondy, v níž se autorka rozhodla sledovat vývoj sociálního klimatu třídy a vztahů mezi spolužáky ve dvou třídách (4. a 5. roč. ZŠ) pomocí měření ve dvou časových bodech. Autorka použila dotazník k měření klimatu třídy (spokojenost se svou třídou) a sociometrii. Okrajově také využila reflexí třídních učitelů. Výsledky analyzovala kvantitativně i kvalitativně, východiskem bylo sledování změn u jednotlivých žáků. Kvantitativní nálezy přehledně prezentuje v grafech, sociogramech a v tabulkách, pro porovnání změn v klimatu třídy využívá statistickou analýzu metodu (výpočet t-testu).

V bakalářské práci autorka vychází ze 14 českých bibliografických zdrojů tvořených převážně učebními texty a monografiemi. Novější časopisecké stati a výzkumné studie chybí. V textu autorka odkazuje na informační zdroje pouze v případě přímých citací. Není tak zřejmé, odkud čerpá ostatní poznatky a myšlenky a v této souvislosti je otázkou, zda lze práci pokládat za odborný text. Struktura práce by byla zvolena vhodně, pokud by se kapitoly obsahově vztahovaly i určitým způsobem k tématu a cíli práce. Tento nedostatek se týká kapitol 2.3.3, 3 a 4, v nichž chybí provázanost významu popisovaných sociálních faktorů (SES, rodina a učitel) s klimatem třídy a s oblibou či neoblibou žáků pocházejících z určitého prostředí.

Značným problémem práce je extrémně nízká jazyková úroveň textu. To se týká gramatických chyb a stylistiky. Některé informace a popisy výsledků jsou následkem vadné syntaxe natolik nesrozumitelné, že ani není jasné, co jimi autorka přesně chtěla sdělit (viz např. Popis výsledků na s. 42, druhý odstavec). Většina teoretického textu se skládá z obecných tvrzení, široce sdílených odbornou i laickou veřejností, takže není zřejmý jejich odborný přínos. Některé věty působí spíše dojmem izolovaných a nevysvětlených konstatování, např. věta: „*Dříve si lidé mysleli, že klima vytváří učitel*“ (s. 23). Čtenář by předpokládal, že tuto nejasnou myšlenku autorka následně rozvede a vysvětlí. Text však dále pokračuje zcela jinými obecnými úvahami podobného typu. Podobně není jasný rozdíl mezi kategoriemi „průměrně oblíbení“ a „oblíbení“, zvláště když jde dvě posloupné kategorie sestupně seřazené z hlediska míry obliby (s. 40).

Z hlediska zpracování práce je zapotřebí ocenit zevrubné zpracování výsledků a jejich grafické znázornění. Autorka zde provedla poměrně detailní analýzu třídního klimatu a vztahů ve

třídě, které mohou velmi dobře posloužit vyučujícím daných tříd. Jedna poznámka – čistě na okraj a mimo hodnocení – v zahraniční literatuře (částečně i v některé české) se důrazně odlišuje sociometrická charakteristika „sympatie“ (otázka *kdo ti je sympatický*) a charakteristika „vnímaná popularita“ (otázka *kdo je ve vaší třídě oblíbený*). Korelační vztah mezi nimi je vysoký, ale ne tolik, abychom je mohli pokládat za synonyma a zaměňovat je. Souhrnně tvoří obě tyto položky různá hlediska „vrstevnického statusu“.

Závěr: Teoretická část předložené bakalářské práce v mnoha ohledech neodpovídá požadavkům kladeným pro tento typ závěrečných studentských prací. To se týká způsobu práce s odbornou literaturou i obsahu textu. Zpracování praktické části práce lze pokládat za dostačující. Vzhledem k uvedenému se přikláním k hodnocení bakalářské práce v rozmezí známek „neprospěla - dobře“. V případě kvalitní obhajoby navrhuji známku:

„dobře“

V Praze dne 18. 5. 2017

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.